

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Epistola 25

Citation: Holberg, Ludvig: "Epistola 25", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret*, udg. af F. J. Billeskov Jansen, Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 46.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holb11val-shoot-workid55267/facsimile.pdf> (tilgået 21. april 2021)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

kand man sige, at hvis han ikke er bedre Doctor udi Medicinen end udi Morale, er det usikkert at underkaste sig hans Cuur. Jeg forbliver etc.

EPISTOLA XXV.

Til **

Jeg takker for sidste kjerlige Skrivelse. Min Herre beder mig derudi at tage min Sundhed i agt. At jeg ikke er frisk, er ey min Skyld; thi jeg tager nøye i agt alle Sundheds Regler: og hvad Medicamenter angaaer, da kand jeg sige, at jeg aldrig haver fundet Lettelse af noget. Jeg befaler mig derfor GUD, og bevæbner mig med Taalmodighed. Hvad som i Svaghed incommoderer mig meere end andre, er en medfødt Delicatesse, som plager mig meere, end Sygdommen selv. Thi en Hund, som giøer, en Dør, som tilslaaes, kand bringe mig af Skik. Jeg stræber af ald Magt at overvinde saadan Delicatesse, skjønt hidindtil forgiæves. Min Herre raader mig fra at gruble udi Religions Sager, hvorved Sindet foruroliges, og hvorved man kand henfalde til Meeninger, som giver Eftertale, og styrter udi Tvilsmaal om alting, sigende med Madame des Houlières: Vous ne prouvez que trop, que chercher de connoître n'est souvent qu'apprendre à douter. Jeg examinerer Religionen, efterdi jeg holder det for et Menneskes Pligt; Og hvis jeg iblant falder paa egne Meeninger, er det en uforbigængelig Virkning af saadan Efterforskning. Et Menneske, der fremdrager sin Tiid udi Sygdom og Affliction, tænker meer paa det Tilkommende, end de, som ideligen leve udi Sundhed og gode Dage. Livets Korthed, og Haab om et bedre Liv efter dette, er min eeneste Trøst, hvorudover jeg meer end andre foruroliges af visse dristige Skrifter, som udi vor Tiid komme for Lyset, og som synes at ville betage Mennesket saadan Haab og Trøst. Men det

samme foraarsager og, at jeg examinerer alting fra Roden af. Naar man med upartiskhed vil efterlede Sandhed, finder man altid nogle Knuder: Og de, som sige sig ingen Vanskelighed at see, tractere alting Cavalierement, og tilkiendegive, at de aldrig have umaget sig at examinere. Jeg beder om GUDs Bistand udi mine Eftersøgninger, og i agt tager de foreskrevne Udtolknings Regler; saa at jeg kand her om sige det samme, som om mine Legems Svagheder, at ligesom det er ikke min Skyld, at jeg er syg, saa er det ey heller min Skyld, om jeg tager feil i Meeninger; og troer jeg i saa Maade, at GUD dømmer mildere om Vildfarelser, som flyde af en bekymmerlig Eftersøgning, end visse magelige, feede og veltrivende Conformister, hvilke med Frækhed fordømme alle dem, som ikke blindt følge deres Meeninger, hvilke de selv aldrig i Grund have ransaget. Jeg vil intet videre skrive herom, saasom jeg haver tydeligen udført denne Materie udi nogle af mine Skrifter. Jeg drister mig til Slutning at sige: At Vildfarelse undertiden er lige saa stort Kiendemærke paa en ægte, som en blind Orthodoxie paa en u-ægte Christen; Thi det første giver en Bekymring tilkiende, det andet en Dovenhed: Det første, at man haver villet føle sig for; Det sidste, at man gaaer frem i blinde. Med mindre man vil sige, at ingen Artikel udi den Religion, som man bekiender, er mindste Vanskelighed underkastet; hvilket er Paradox, som aldrig kand souteneres, efterdi alle Religions-Secter føre samme Mundheld. Jeg forbliver etc.

EPISTOLA XXIX.

Til **

Forgangen Sommer, da jeg var paa min Gaard, og vilde have nogen Underretning om Vand-Møller, sagde en Bonde blandt andet, at en Græs-Mølle er pligtig til at op-